

SZEGEDI TUDOMÁNYEGYETEM ÁLLAM- ÉS JOGTUDOMÁNYI KAR POLITOLÓGIAI TANSZÉK MAGYARORSZÁG 20 ÉVE AZ EURÓPAI UNIÓBAN

20 UNIÓS ÉV MAGYARORSZÁGON – A RÉSZVÉTELI ARÁNY VÁLTOZÁSA AZ EURÓPAI VÁLASZTÁSOKON

Fekete Artúr

SZTE-ÁJTK politikatudományok BA képzés II. évfolyam

artur.fekete@gmail.com

Kampányok

Az előttünk álló június 9-i Európai Parlamenti választások várhatóan az országos politikai ügyek dominanciáját fogják tükrözni, és ez főként az elmúlt hónapokban bekövetkezett belső politikai eseményeknek tulajdonítható. Az előző időszakban bekövetkezett események, mint például a "kegyelmi botrány" vagy a „Magyar Péter jelenség”, valamint a kormányzati ciklus közepén tapasztalható általános népszerűség vesztés. Egy másik tényező, amely magyarázatot nyújthat erre a jelenségre, az az, hogy jelenleg nincs olyan kérdés, amely teljes egészében átszövi Európát, mint ahogyan az a migrációs válság, illetve az egységesebb vagy nemzeti uniós elképzelések ügyében volt 2019-ben. Bár az orosz-ukrán háború potenciálisan ilyen téma lehetne, mivel a Fidesz politikai kommunikációja megpróbálja azt úgy bemutatni, mintha az megosztaná az európai politikai táborokat. Valójában azonban a Fidesz ideológiájához közel álló pártok között jelentős eltérések vannak a háború kérdésében, így nem lehet egy egységes európai jobboldali álláspontot kialakítani, ahogyan azt a migrációs kérdés esetében tették.

Érdekességek az első EP választásokról

Az első magyarországi Európai Parlamenti választásokon indult saját pártja listán az éppen regnáló főpolgármester. 2004-ben Demszky Gábor lett az SZDSZ listavezetője. A Political Capital szerint ennek fő oka a "győzelem imázsa" volt, hiszen Demszky ekkor már túl volt 4 sikeres fővárosi kampányon.

Az első választások után 24 mandátumból nyolcat női politikus birtokolt. Azonban ez a szám az év végére nőtt, miután Demszky Gábor lemondott összeférhetlensége miatt, így végül kilenc női politikus képviselte az országot. Ennek eredményeként a magyar EP képviselők 38%-a nő volt, ami messze meghaladta az európai átlagot, amely akkor 25% körül mozgott, és olyan országokat előzött meg arányaiban, mint az Egyesült Királyság és Németország.

Felhasznált irodalom:

ARATÓ KRISZTINA – KOLLER BOGLÁRKA (SZERK.): *Az Európai Unió politikai rendszere*. Dialóg Campus, Budapest, 2019.
 BAYER JÓZSEF – RYTKÓ EMILIA: *Választási képeskönyv első választóknak 2004. Európai parlamenti képviselő választása*. Országos Választási Iroda, Budapest, 2004.
 KISS J. LÁSZLÓ: *Európai parlamenti választások 2014 – uniós perspektívák*. Nemzet és Biztonság, 7. évfolyam, 2014/3. szám. 3-8. pp.
 KONCZ KATALIN: *Nők az Európai Parlamentben, az európai uniós nőpolitika*. Statisztika Szemle, 92. évfolyam, 2014/10. 853-873. pp.
 MIHÁLYFFY ZSUZSANNA – SZABÓ GABRIELLA (SZERK.): *Árnyékban. Az európai parlamenti választási kampányok elemzése*. MTA Politikatudományi Intézet, Budapest, 2010.
 NAXERA, VLADIMÍR ET AL.: *To protect national sovereignty from the EU? The 2019 EP elections and populist parties in V4 countries*. Journal UNISCI 2020/54.
 2004 – a kampányok éve. Political Capital, 2004.12.16.
https://politicalcapital.hu/konyvtar.php?article_read=1&article_id=1256
 2024. évi európai választások eredményei. Az Európai Parlament hivatalos oldala. <https://results.elections.europa.eu/hu>

Bevezető

Magyarország immár ötödik alkalommal készül az Európai Parlamenti választásokra, amely idén azonos napra esik a hazai helyhatósági választással. Ahogy közelednek a választási időpontok, egyre több spekuláció van arról, hogy ezek az események milyen módon befolyásolhatják egymást a részvétel szempontjából. Azonban mielőtt erre összpontosítanánk, érdemes áttekinteni az elmúlt négy Európai Parlamenti választás részvételi adatait Magyarországon, és ezeket összehasonlítani az Európai Unió és a régió átlagaival. Továbbá fontos megvizsgálni, hogy az egyes kampányokat milyen tényezők befolyásolták, és ezek milyen hatást gyakoroltak a részvételre.

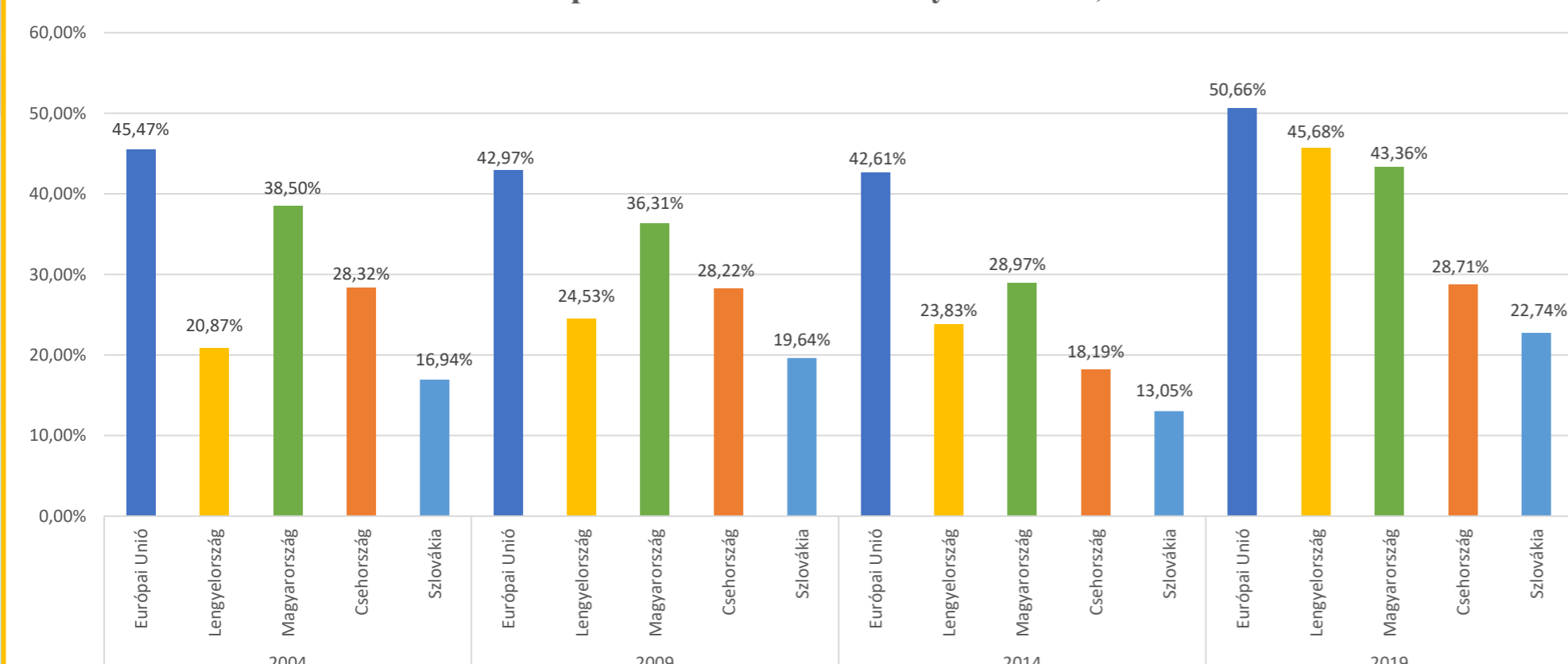
Az elmúlt négy választás részvételi adatai hazánkban és a régióban

Magyarországon először 2004. június 13-án tartottak Európai Parlamenti választásokat, amin a lakosság 38,50%-a vett részt. A részvételi arány jelentősen elmaradt az Európai Unió átlagától, amely 45,47%-ot tett ki. Ugyanakkor a régióhoz viszonyítva Magyarország részvételi aránya kifejezetten magasnak számított, mivel a szintén 2004-ben csatlakozott Lengyelország 20,87%-os, Szlovákia 16,96%-os, Csehország pedig 28,32%-os részvételi aránnyal rendelkezett, melyek lényegesen alacsonyabbak voltak, mint a magyarországi adatok. Az azt követő két választáson a részvételi arány csökkenni kezdett: 2009-ben a lakosság 36,31%-a ment el szavazni, 2014-ben pedig mindössze 28,97%-os volt a részvételi arány. Bár ez jelentős csökkenést jelentett, mégis a legmagasabb részvételi arány volt a visegrádi országok között. Ez a tendencia egészen a 2019-es választásokig tartott, amikor a lakosság több mint 43%-a vett részt a választásokon.

Az Európai Parlamenti választások részvételi arányának változását 2019-ig leginkább belpolitikai okok magyarázták. A 2019-es Európai parlamenti kampányban két erős trend jelent meg, amely szinte minden tagállami választáson megmutatkozott. Az egyik ilyen irányzat a bevándorlásellenes álláspontok erősödése, a másik pedig a nemzetállamok szerepének hangsúlyozása a fontos döntésekben, nem pedig az uniós intézményeké. Az Uniós szintű kérdések iránti érdeklődés növekedése szinte minden tagállamban növelte a részvételi arányt, beleértve Magyarországot is. A lakosság 43,36%-a vett részt a választásokon, ami bár a legmagasabb volt az EU-tagság óta, mégis 7%-kal elmaradt az uniós átlagtól, sőt még a visegrádi országok közül is 2%-kal alacsonyabb volt, mint Lengyelországban.

Az előbbi elemzés alapján megállapítható, hogy bár a hazai részvételi adatok jelentős mértékben elmaradnak az Európai Unió átlagától, a régióban mégis kiemelkedőnek tekinthető a választási részvétel szintje. Ennek magyarázata túlmutat a közvetlen választási kampány témáin, és részben a politikai pártok stratégiájában keresendő. Az érintett pártok mindig különösen nagy figyelmet szenteltek a választók mobilizálásának, amelynek eredményeképpen magasabb részvételi arányt értek el, mint a szomszédos országokban, ahol az Európai Parlamenti választásoknak kevesebb belső politikai jelentőséget tulajdonítottak.

A nemzeti és európai szintű részvételi arány év szerint, százalékban

1. Ábra: A diagram az Európai Parlament hivatalos oldalán megtalálható adatokból készült: <https://results.elections.europa.eu/hu/valasztasi-eredmenyek/2019-2024/tavozo-parlament/>